
Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2013:2

Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motion 2013:46. Med hänvisning till att en beredning pågår föreslår utskottet att motionen avslås. Organisationsutskottet har yttrat sig med anledning av motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:46 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:46 punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2013:46 av Bertil Murray, Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med förslag som säkrar möjligheten för kyrkotillhöriga som av Svenska kyrkan sänds ut för tjänst i annat land att under sin utlandstjänstgöring i förekommande fall rösta i de kyrkliga valen.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att pröva möjligheten till en ny reglering som möjliggör för kyrkotillhöriga som av Svenska kyrkan sänds ut för tjänst i annat land, och som då inte kommer att tillhöra en svensk-kyrklig församling att under sin utlandstjänstgöring betala kyrkoavgift i den församling från vilken de sänts ut.

Yttrande från andra utskott

Organisationsutskottet har yttrat sig över motion 2013:46, i O 2013:1y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Förändringen i relationen mellan Svenska kyrkan och staten ägde rum den 1 januari 2000. Innan dess var personalen anställd i olika stiftelser fram till 1997, utlandspersonalen var anställd bl.a. i Stiftelsen Svenska kyrkans mission och Stiftelsen Svenska kyrkan i utlandet. Någon nationell nivå med rättskapacitet fanns inte. Både dåvarande Riksförsäkringsverket och skattemyndigheterna gjorde bedömningen att dessa stiftelser hade sådana offentligrättsliga drag att det var befogat, både i socialförsäkrings- och i skattehänseende, att låta den utlandsanställda personalen behandlas som om de var kvar i Sverige. Huvudsakligen beskattades därmed inkomsten i Sverige, även om undantag fanns. Den 1 januari

1997 övergick anställningarna till Stiftelsen för rikskyrklig verksamhet, SFRV. Samma bedömning gjordes när det gällde denna stiftelse.

En konsekvens av relationsförändringen 2000 var att den juridiska personen Trossamfundet Svenska kyrkan bildades. Registrerat trossamfund är en ny associationsform som kom till vid sekelskiftet 2000. Trossamfundet Svenska kyrkan saknar de offentligrättsliga drag som stiftelserna hade och är i stället av en privaträttslig natur, vilket innebär att den tidigare tolkningen inte kan göras.

Som utsänd av Svenska kyrkan under mer än ett år avregistreras man från folkbokföringen men behåller sin tillhörighet till Svenska kyrkan. Den som bor utomlands mer än sex månader blir, i normalfallet, inte heller beskattad för sin förvärvsinkomst i Sverige utan det görs i det land där vederbörande är bosatt.

Vem som är tillhörig Svenska kyrkan beskrivs i sjätte avdelningen 29 kap. *Kyrkotillhörighet* i kyrkoordningen. I elfte avdelning 42 kap. *Avgifter och uppbörd* i kyrkoordningen fastställs vem som betalar kyrkoavgift i Svenska kyrkan. Den som får rösta i de olika valen ska vara 16 år, tillhöra Svenska kyrkan och vara folkbokförd i Sverige den dag röstlängden fastställs. Detta gäller de direkta valen. De som tillhör Svenska kyrkan och sitter i kyrkoråd i Svenska kyrkan i utlandet är inte folkbokförda i Sverige men deltar i de indirekta valen av två ledamöter i kyrkomötet.

Vidare valde Svenska kyrkan vid relationsförändringen ett system för kyrkoavgiften, i överenskommelse med staten, som innebär att skatteuppbörden i Sverige ska användas för att uppta kyrkoavgift. Den som inte har beskattningsbar förvärvsinkomst i Sverige kan därmed inte heller betala kyrkoavgift till Svenska kyrkan i Sverige. Då kyrkoavgiften är en viss procent av den taxeringsbara inkomsten betalar endast personer med taxeringsbar inkomst denna. Personer som inte har någon taxeringsbar inkomst, t.ex. studenter, betalar inte någon kyrkoavgift men är ändå röstberättigade.

Medarbetare utsända av Svenska kyrkan tillhör ofta en utlandsförsamling och kan då betala en medlemsavgift till denna. Vissa som är utsända av Svenska kyrkan arbetar där det inte finns någon svenskkyrklig utlandsförsamling och saknar därmed den möjligheten.

Utskottets överväganden

Rubrik

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:46.

Ekumenikutskottet konstaterar att medlemskap i Svenska kyrkan huvudsakligen följer territorialprincipen och det får följder för utsända av Svenska kyrkan, och för andra utlandssvenskar som är medlemmar i Svenska kyrkan. Vidare att rättigheten att få rösta i kyrkovalen är en demokratisk rättighet som borde tillkomma alla kyrkotillhöriga oavsett om man är folkbokförd i Sverige eller inte.

Men med hänvisning till Organisationsutskottets yttrande, 2013:1y, föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 26 september 2013

På Ekumenikutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Cajsa Sandgren, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Evy Annér, Lars Stjernkvist, Hakon Långström, Marija Kogler Johnsson, Inga Alm, Erik A Egervärn, Eva-Maria Munck, Katarina Wedin, Margit Borgström, Anders Novak, Tomas Jansson, Göran Karlsson och Ida Netzel.

Eu 2013:2

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Karin Perjus, Måns Gustafsson, Per-Olof Flodström, Gunilla Eldebro, Jenny Delén, Kristina Backe, Ulla Rickardsson, Sofia Rosenquist, Teresia Derlén, Lilian Nilsson, Agneta Hyllstam, Fredrik Sidenvall och Kjell Petersson.

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Organisationsutskottets yttrande 2013:1y

Rätten för av Svenska kyrkan utsända medarbetare att delta i kyrkliga val och att betala kyrkoavgift

Till Ekumenikutskottet

Organisationsutskottets yttrande över motion 2013:46

När det gäller punkten 1 i motionen konstaterar utskottet att kyrkomötet 2011 gav kyrkostyrelsen i uppgift att så snart som möjligt återkomma med förslag om rättssäkra direkta val även till en utlandsvalkrets i kyrkomötet (KmSkr 2011:20). Kyrkostyrelsen anför i bilaga 2 till sin årsredovisning för 2013 (KsSkr 2013:2) att beredningen av denna fråga har påbörjats och att en återsrapportering kommer att ske till 2014 års kyrkomöte. Enligt utskottet bör resultatet av denna beredning avvaktas innan man fattar beslut om ytterligare utredning av möjlighet till röstning för utomlands bosatta.

När det gäller punkten 2 konstaterar utskottet inledningsvis att lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan endast säger att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala en lokal och regional kyrkoavgift vilket kan sägas innebära en generell förpliktelse för alla tillhöriga att betala kyrkoavgift. Avgiftsskyldigheten är dock praktiskt kopplad till den statliga uppbördshjälpen vilket medför att det idag krävs att den kyrkotillhörige har en i Sverige beskattningsbar inkomst för att kyrkoavgift ska tas ut. Om även utsända medarbetare ska kunna betala kyrkoavgift torde därför krävas att Svenska kyrkan själv hanterar administrationen av detta. Det antal personer som skulle beröras av en eventuell möjlighet i enlighet med motionärens intentioner är mycket begränsat. Bara av detta skäl kan det ifrågasättas om man bör tillsätta en utredning för att arbeta fram en särskild reglering, och i förlängningen, bygga upp en särskild administration av ett sådant system.

Enligt utskottet kan det också ifrågasättas om det finns några bärande skäl att, såväl i fråga om rösträtt som i fråga om möjlighet till kyrkoavgiftsbetalning, göra skillnad på utsända medarbetare och andra kyrkotillhöriga som är bosatta utomlands.

Uppsala den 25 september 2013

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Ingela Arheden, Ann-Britt Åsebol, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Camilla Widepalm Heurén, Per Lindberg, Sofia Sårdquist, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Sten-Arne Burman, Bengt Kjellgren, Rolf Persson, Gudrun Carlsson, Sven-Erik Björklund, Per Ingvarsson, Marika Markovits, Peder Fohlin, Ulla Littgren och Celina Falk.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson har deltagit i utskottets överläggningar.